

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Hyvinvointialueiden tilannekuva

Hallitusneuvottelut 4.5.2023

Kari Hakari, osastopäällikkö, STM

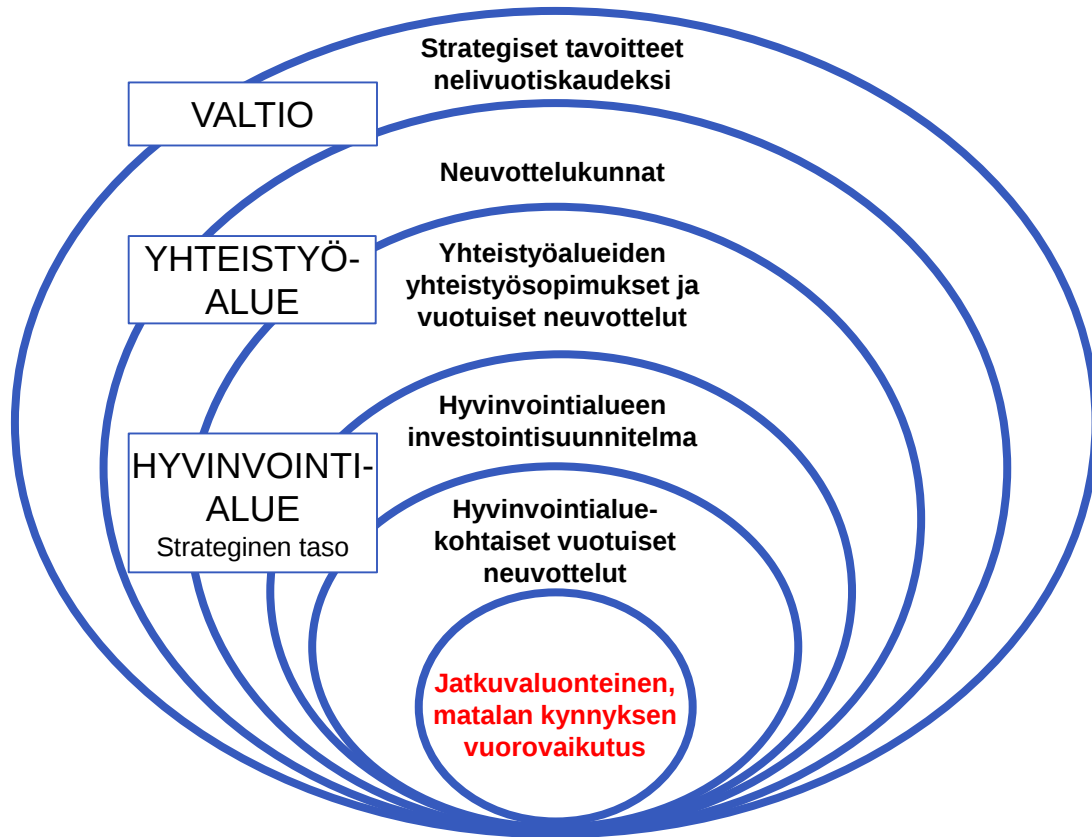
Miltä hyvinvointialueiden tilanne näyttää ?

- Turvallinen siirtymä pääosin onnistunut. Toiminnan vakiinnuttamisessa kuitenkin monilla alueilla edelleen tekemistä ja joillain alueilla jopa yllättäväkin suuria ongelmia.
- Talouden osalta monella alueella epävarma tilannekuva, erityisesti menoista ja tulevien vuosien rahoituskehiksestä. Talouden tasapainotus todella haastava tehtävä osalle alueista.
- Henkilöstön saatavuus ykkösongelma, joka vaikuttaa kaikkeen toimintaan ja kehittämiseen
- Muutos- ja uudistumishjelmat valmistelussa lähes kaikilla alueilla. Päätöksenteko pääsääntöisesti kesäkuussa aluevaltuustoissa. Muutamalla alueella jo päätetty ohjelmista.
- Kunnissa olleen erilaisen palvelutason takia talouden ja toiminnan yhteensovitus on haastavaa (yhdenvertainen palvelutaso alueen sisällä ja palveluiden riittävä saatavuus)
- Uudenmaan erillisratkaisu tuo omat haasteensa alueellisesti ja kansallisen ohjauksen näkökulmasta
- Kunnat ja hyvinvointialueiden välillä kipuilua ”eroprosessissa”. Halukkuus yhteistyöhön vaihtelee alueittain.

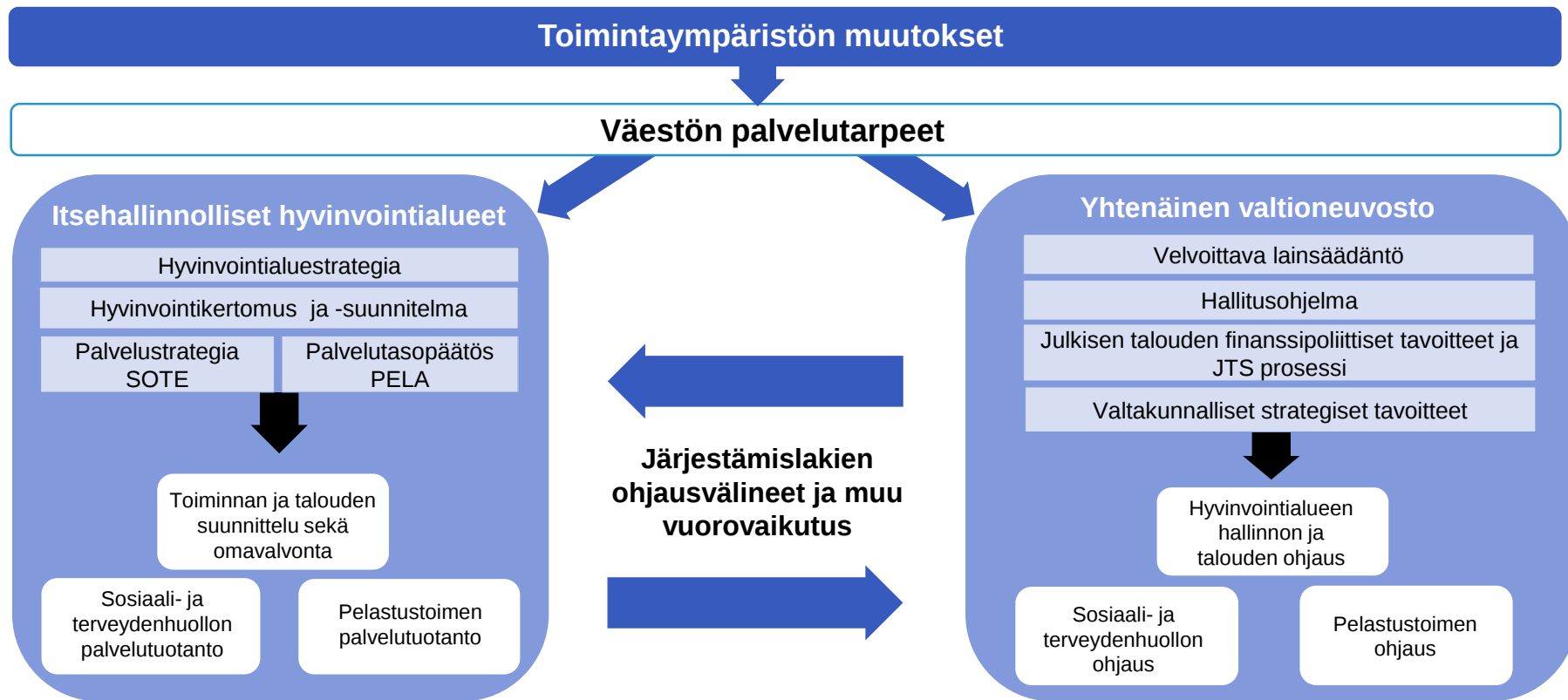
Tilannekuva kevään neuvotteluista

- Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 24 §:n mukaiset vuosittaiset neuvottelut hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän kanssa käytiin 14.2.–29.3.2023.
- Henkilöstön saatavuus, riittävyys ja vaihtuvuus nousivat neuvotteluissa keskeiseksi juurisyiksi moniin sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen haasteisiin. Alueiden välillä oli eroja toimenpidesuunnitelmien konkreettisuudessa.
- Hyvinvointialueiden alijäämäiset talousarviot haastavat toiminnan käynnistämistä ja uudistamista.
- Tiedonhallinnassa hyvinvointialueilla on erilaiset lähtötilanteet ja YTA-tasoinen yhteistyö on käynnistymässä. Yhteistyön edellytyksinä on tunnistettu hyvinvointialueiden yhtenäiset toiminnalliset, taloudelliset, lainsäädännölliset ja tarpeisiin perustuvat lähtökohdat.
- Hyvinvointialueet ovat käynnistäneet toiminnan ja talouden suunnitelmallisen parantamisen valmistelemalla toiminnan ja talouden uudistusohjelmia. Ohjelmien valmisteluvaihe vaihtelee alueittain. Alueiden välillä on näkyvissä myös eroja valmiudessa toteuttaa ja konkretisoida tarvittavia uudistuksia.

Järjestämislain keskeiset ohjausvälineet

Valtioneuvosto ohjaa yhtenäisesti

Järjestämislain mukaiset ohjausvälineet mahdollistavat kustannusvaikuttavan soten

- Investointisuunnitelmat
 - Ehdotus: Edellytetään YTA-tasoista suunnitelmaa
 - Ehdotus: Tarkennetaan hyväksymismenettelyä
- Yhteistyöalueiden yhteistyösopimukset
 - Ehdotus: Kiristetään aikataulua (2025->2024)
 - Ehdotus: Määritellään yksityiskohtaisemmin sovittavat asiat
- Strategiset tavoitteet ja niiden seuranta
 - Ehdotus: Asetetaan tavoitteet kustannusvaikuttavuuden näkökulmasta
 - Ehdotus: Edellytetään alueilta systemaattista tavoitteiden toteutumisen seurantaa
- Muut ohjauskeinot
 - Yhteinen tietopohja, vaikuttavuusperusteisuuden lisääminen, hyvät käytännöt, ...

Tarvitaan soten palvelureformi

- Uudistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon sisältölainsäädäntö vastaamaan uutta sote-järjestämislakia
- Tehdään mahdollistavaa lainsäädäntöä
 - Poistetaan mm. integraation ja digitalisaation esteet
 - Kevennetään sitä yksityiskohtaista sääntelyä, joka on tullut tarpeettomaksi sote-järjestämislain myötä
- Rakennetaan ”uudelleenporrastettu” sote-järjestelmä
 - Digitaaliset palvelut ja palveluohjaus
 - Perustason palvelut
 - ”Välitason” palvelut
 - Erityistason palvelut
- Suunnataan kansallinen ohjaus tukemaan porrastuksen toteutumista
 - Palvelujärjestelmä ja osaaminen
 - Henkilökunnan riittävyys ja saatavuus
 - Digitalisaatio ja tiedolla johtaminen